

Tæpitungulaust

Hjúkrunarfræðingar eru súrefnið

— Helga Vala Helgadóttir

Veik staða íslenska heilbrigðiskerfisins hefur verið umfjöllunarefni síðustu missera. Ég held reyndar að rætt hafi verið um nauðsyn eflingar heilbrigðiskerfisins frá því ég man eftir mér en minnst þó ekki viðlíka ástands og birtist okkur þessi dægrin. Fráflæðisvandi, atgervisflótti, vaktaálag og mönnun eru orðin meðal algengustu orða fréttatímanna. Hættan er á að vitund okkar stíflist við ofgnótt fréttu af lasburða heilbrigðiskerfi og þið sem í því starfið eigið svo miklu betra skilið en að það sé stöðugt talað niður því ykkar starf er svo sannarlega gott, en gæti verið betra væri því sköpuð betri umgjörð. Á því bera stjórnvöld hvers tíma ábyrgð.

Helga Vala Helgadóttir, þingmaður Samfylkingar og formaður velferðarnefndar Alþingis.

Hjúkrunarfræðingar eru súrefnið sem berst um allt æðakerfi heilbrigðisstofnana. Ef súrefnið er á einhvern hátt takmarkað þá veikist heilbrigðiskerfið, rétt eins og mannslíkaminn. Súrefnisskorturinn er þó löngu fyrirséður og er því miður ekki staðbundinn vandi heldur alheimsvandi. Við þörfnumst nauðsynlega fleiri hjúkrunarfræðinga víða um heim og það strax.

„Þar hefur stjórnvöldum á Íslandi því miður ekki tekist nógu vel upp enda hefur tilraunum hjúkrunarfræðinga til kjarabóta verið tekið af fálæti og undanbrögðum undanfarin misseri. Því miður virðist lítið breytast í þeim efnun þrátt fyrir augljósan skort á hjúkrunarfræðingum.“

Ein leið til að fjölga hjúkrunarfræðingum er að laða fleiri til starfa en við verðum líka að tryggja að þeir sem mennta sig í hjúkrunarfræðum fari ekki til annarra starfa. Við gerum það ekki eingöngu með því að dásama starfið og þakka af öllu hjarta þeim sem tryggja velferð okkar nánustu í það og það skiptið heldur með því að gera starfsumhverfið og starfskjörin þannig að mannsæmandi séu. Þar hefur stjórnvöldum á Íslandi því miður ekki tekist nógu vel upp enda hefur tilraunum hjúkrunarfræðinga til kjarabóta verið tekið af fálæti og undanbrögðum undanfarin misseri. Því miður virðist lítið breytast í þeim efnun þrátt fyrir augljósan skort á hjúkrunarfræðingum.

Við berum öll ábyrgð á þeirri stöðu sem uppi er og verðum að viðurkenna vandanann og bregðast við. Í lok árs 2017 skilaði ríkisendurskoðun af sér skýrslu sem innihélt úttekt embættisins á mönnun, menntun og starfsumhverfi hjúkrunarfræðinga. Þar kom fram að fyrirsjáanlegur skortur á hjúkrunarfræðingum væri alvörumál sem yrði að bregðast við. Fimmtungur starfandi hjúkrunarfræðinga ætti rétt á töku lífeyris á næstu þremur árum (ég minni á að þetta var fyrir tæpum þremur árum) og að allt benti til þess að álag í heilbrigðisþjónustu myndi aukast á næstu árum, m.a. vegna hækkandi lífaldurs þjóðarinnar og aukinnar tíðni lífsstílstengdra sjúkdóma.

Þetta eru ekki ný tíðindi en því miður óttast ég að við bregðumst ekki nógu hratt við. Við bregðumst augljóslega ekki við með því að tryggja nauðsynlega nýliðun í

stétt hjúkrunarfræðinga né senda stjórnvöld frá sér skýr skilaboð inn í kjarasamningsviðræður um að þau meti framlag starfandi hjúkrunarfræðinga sem skyldi.

„Þá er einnig verulega óhagkvæmt að láta fólk bíða misserum saman á biðlistum eftir nauðsynlegum aðgerðum. Góðu árin okkar kosta ríkissjóð minna en þau tímabil í lífi okkar þar sem við þurfum á aðstoð heilbrigðisstarfsfólks að halda og því er þetta að mínu mati einfalt reikningsdæmi.“

Purfum að mennta fleiri

Í upphafi kjörtímabils var tekin sú ákvörðun að fara í átak til að fjölga kennurum. Búið var til sérstakt umbunarkerfi fyrir þá sem fara í kennaranám enda fyrirsjáanlegur skortur í þeirri stétt. Ég tel nauðsynlegt að við gerum eitthvað sambærilegt til að laða fleiri í hjúkrunarnámið. Frá árinu 2007 hafa að meðaltali 117 hjúkrunarfræðingar útskrifast árlega og hefur aðsókn í námið verið mikil og það er mjög ánægjulegt en betur má ef duga skal. Þeir skólar sem mennta hjúkrunarfræðinga hafa því miður þurft að beita fjöldatakmörkunum vegna ónógra fjárveitinga til skólanna sem og vegna skorts á klínískum plássum á heilbrigðisstofnunum landsins. Fjárveitingar í verkefnið hafa verið ónógar en það má bæta með pólitískum vilja því það er skoðun mín að með því að spara fjármuni á þessum stað aukum við útgjöld verulega í dýrustu rými heilbrigðiskerfisins. Þá er einnig verulega óhagkvæmt að láta fólk bíða misserum saman á biðlistum eftir nauðsynlegum aðgerðum. Góðu árin okkar kosta ríkissjóð minna en þau tímabil í lífi okkar þar sem við þurfum á aðstoð heilbrigðisstarfsfólks að halda og því er þetta að mínu mati einfalt reikningsdæmi.

Svartsýni og bölmóður fleytir okkur stutt

Það er alls ekki ætlun mín í þessari grein á sjálfu ári hjúkrunarfræðinga að vera svartsýn og vonlaus enda þokumst við ekkert áfram á því, en við verðum að vera raunsæ og vinna að lausnum og það strax. Hjúkrunarfræðingar eru ein af mikilvægustu stéttum landsins og þess vegna nefni ég þá súrefnið í heilbrigðiskerfinu. Við verðum að þora að horfa á staðreyndir máls sem eru að þrátt fyrir að fjármagn hafi verið aukið til heilbrigðiskerfisins þá er það ekki nóg.

Landsmönnum hefur fjölgað um 25% frá aldamótum en landsmönnum í aldursflokknum 65 ára og eldri hefur á sama tíma fjölgað um 60% með tilheyrandi þjónustupörf. Í kjölfar hruns var heilbrigðiskerfið skorið niður um rúm 20% og það hefur ekki enn verið bætt þrátt fyrir fjölgun verkefna og forðæmalausa hagsæld sem þakka má meðal annars ferðamönnum

um og almennum dugnaði landsmanna. Við aukum fjármuni en því miður miðar okkur allt of hægt.

Heilbrigðisstefna hefur vissulega verið samþykkt en í dag eru nærri ellefu mánuðir frá því kjarasamningar við hjúkrunarfræðinga voru lausir og ef marka má fregnir mjakast lítið í viðræðum. Krafa um styttingu vinnuviku, um að tillit sé tekið til vaktavinnufólks og að menntun sé metin til launa er ófrávikjanleg og að mínu mati fullkomlega eðlileg. Við þurfum á ykkur öllum að halda og þurfum sömuleiðis nýliðun í stéttina. Skortur á hjúkrunarfræðingum hefur áhrif á gæði þjónustunnar og öryggi sjúklinga að ónefndu því álagi sem á hjúkrunarfræðingum er en það aftur leiðir til veikinda, kulunar og mistaka. Það er til alls að vinna og ég leyfi mér nánast að fullyrða að hjúkrunarfræðingar njóta stuðnings meirihluta landsmanna varðandi kjör sín og starfsaðstæður.

NUTRICIA
LIFE-TRANSFORMING NUTRITION

ÞYKKTUR NÆRINGARDRYKKUR
FYRIR EINSTAKLINGA MEÐ KYNGINGARÖRÐUGLEIKA

Stage 1 Stage 1

NUTRICIA Nutilis Complete

Complete

Strawberry flavour
Erubeergeschmack
aardbeiensmaak
Arôme fraise
Gusto fragola
Jordgubbsmak

Complete

Vanilla flavour
Vanilleschmack
vanillesmaak
Arôme vanille
Gusto vaniglia
Vaniljsmak

306 kkal
12 g prótein
1. stig
4 g trefjar

NUTRICIA

icepharma

VANILLU OG JARÐARBERJA